

Σύμφωνα με τις τελευταίες διαθέσιμες εκτιμήσεις (στοιχεία Eurostat, 21/12/2023), η δαπάνη των ζωοτροφών στην Ελλάδα, σε σταθερές τιμές (2.877 εκατ. ευρώ το 2023), εξακολουθεί να αποτελεί την κυριότερη συνιστώσα εισροών, καλύπτοντας το 95% της αξίας της εγχώριας ζωικής παραγωγής (3.030 εκατ. ευρώ). Επισημαίνεται ότι αυτό το εξαιρετικά υψηλό ποσοστό απέχει σημαντικά από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (57% στην ΕΕ-27), παραμένει μεγαλύτερο μεταξύ όλων των κρατών μελών της Ένωσης και εξακολουθεί να αποτελεί την κρισιμότερη ίσως πρόκληση που αντιμετωπίζει η κτηνοτροφία της χώρας επί σειρά ετών.

Σημειώνεται επίσης, ότι οι παραγωγοί αποθαρρύνθηκαν από τη μείωση της μέσης μηνιαίας τιμής παραγωγού στο διάστημα του τελευταίου τετράμηνου του 2023 σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους. Όπως προκύπτει από πρόσφατες εκτιμήσεις (στοιχεία ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, 16/2/2024), η μέση μηνιαία τιμή παραγωγού στο πρόβειο γάλα, από 1,584 ευρώ/κιλό τον Σεπτέμβριο του 2023, περιορίστηκε τον Δεκέμβριο σε 1,481 ευρώ/κιλό (-6,5%), παραμένοντας χαμηλότερη από την αντίστοιχη του 2022 (1,539 ευρώ/κιλό), ενώ ανάλογη εξέλιξη καταγράφηκε και στις τιμές του αίγειου γάλακτος.

στη γεωργία και την κτηνοτροφία της ΕΕ, που ανήλθε το 2022 σε 34,5 δισ. ευρώ (+30%).

Οι προβλέψεις του 2023 στην παραγωγή αιγοπρόβειου γάλακτος στην ΕΕ δεν φαίνονται ευνοϊκές, κυρίως εξαιτίας των δυσμενών καιρικών συνθηκών, ιδιαίτερα στις νότιες περιοχές και στις χώρες της Βαλκανικής, που περιορίζουν τις αποδόσεις στις καλλιέργειες κτηνοτροφικών φυτών. Σύμφωνα με πρόσφατες αναφορές (στοιχεία Clal.it, 15/2/2024), στη Γαλλία το 2023 εκτιμάται περιορισμός του όγκου των παραδόσεων πρόβειου και αίγειου γάλακτος σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος (-1,6% και -0,8% αντίστοιχα), ενώ μεγαλύτερη μείωση προβλέπεται στην Ισπανία (-4,3% και -3,3% αντίστοιχα). Ωστόσο, στο διάστημα της περιόδου 2023/24 μεγαλύτερο μέρος του παραγόμενου αιγοπρόβειου γάλακτος στην ΕΕ θα οδηγηθεί στη μεταποίηση για την παρασκευή τυροκομικών προϊόντων, η ζήτηση των οποίων αναμένεται να ενισχυθεί, ωθούμενη από την αποκλιμάκωση του πληθωρισμού στα γαλακτοκομικά προϊόντα, αλλά και από τη βελτίωση της κατανάλωσης ενόψει της ανάπτυξης στον τουρισμό και στον κλάδο HORECA.

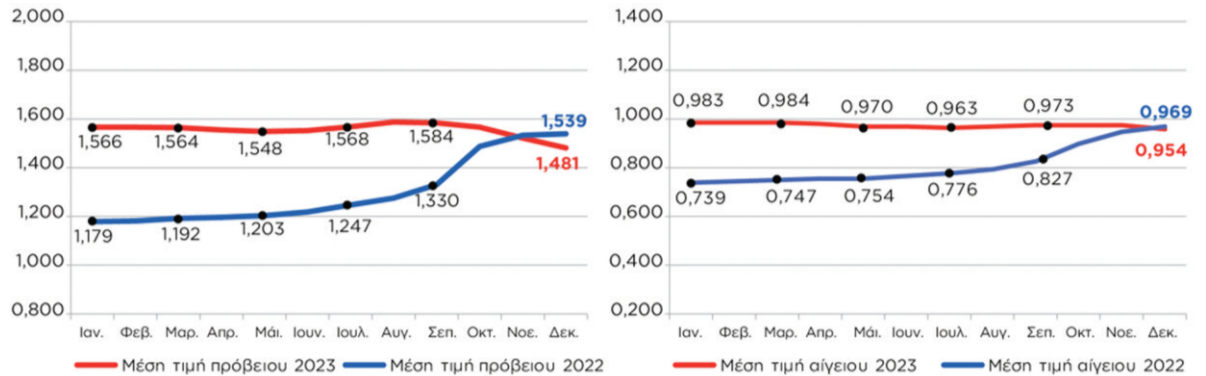
Αυξήθηκαν οι παραδόσεις στην Ελλάδα

Στο διάστημα της τριετίας 2021-2023 οι παραδόσεις αιγοπρόβειου γάλακτος στην Ελλάδα αυξήθηκαν, ανερχόμενες το 2022 σε 889 χιλ. τόνους, μέγεθος αυξημένο σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος (+1,4%). Η αύξηση αυτή αποδίδεται στην άνοδο του όγκου των παραδόσεων στο πρόβειο γάλα (+1,7%), ενώ αντίθετα στο αίγειο καταγράφηκε αρνητική μεταβολή (-0,3%), σε συνέχεια της προηγούμενης (-2,5%).

Όπως φαίνεται, η μείωση του όγκου των παραδόσεων στο αίγειο γάλα εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση για τη γαλακτοπαραγωγό αιγοπροβατοτροφία της χώρας, συνδεδεμένη στενά με την πολύ χαμηλότερη μέση τιμή παραγωγού, που υπολείπεται σημαντικά εκείνης του πρόβειου (-37% το 2023), παρά τη σημαντική ζήτησή του στην ευρωπαϊκή και τη διεθνή αγορά, ως αποτέλεσμα της αναγκώσεως της υψηλής διατροφικής του αξίας στο διάστημα των τελευταίων ετών.

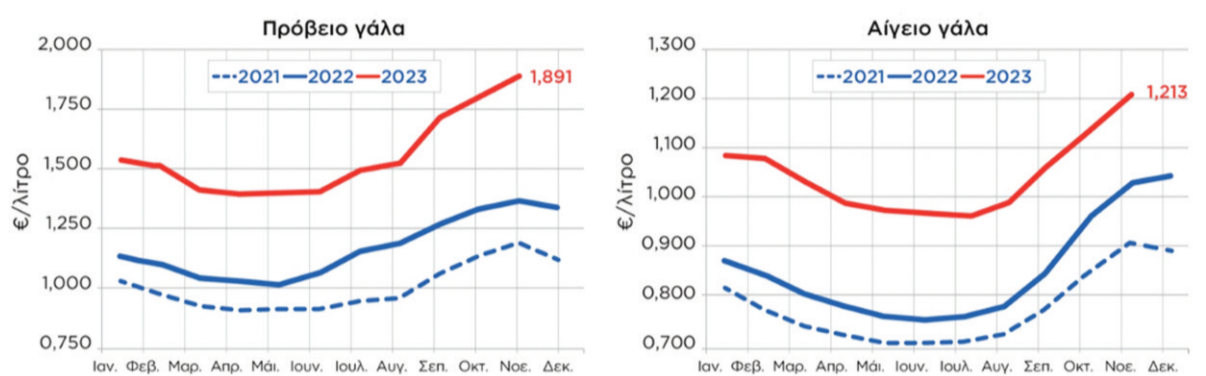
Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί η Γαλλία, η οποία προκειμένου να αντιμετωπίσει την αύξηση της ζήτησης κατσίκιου τυριού εισάγει σημαντικό μέρος των αναγκών της σε νωπό αίγειο γάλα κυρίως από την Ισπανία και την Ολλανδία. Επίσης, η Ολλανδία, αυξάνει συνεχώς τον όγκο παραδόσεων αίγειου γάλακτος που ανήλθαν το 2022 σε 440 χιλ. τόνους, μέγεθος σημαντικά αυξημένο ως προς το μέσο όρο της προηγούμενης πενταετίας (+21%). Η άνοδος αυτή προέρχεται από τη μεγέθυνση του ζωικού κεφαλαίου για την επίτευξη υψηλής παραγωγικότητας (μέση ετήσια απόδοση 1.100 κιλά/θηλυκό), συνδεδεμένη με την αυξανόμενη ζήτηση των προϊόντων, αλλά και με την άνοδο των εξαγωγών της Ολλανδίας σε συμπυκνωμένα προϊόντα για την παρασκευή γάλακτος βρεφικής ηλικίας

Εγχώρια μέση μηνιαία τιμή παραγωγού αιγοπρόβειου γάλακτος (2023-2022, σε ευρώ/κιλό)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, 16/2/2024

Μέση μηνιαία τιμή παραγωγού αιγοπρόβειου γάλακτος στην Ισπανία (2023/21, σε €/λίτρο)

Πηγή: CLAL.it, 15/2/2024 (https://www.clal.it/en/?section=latte_europa)

Αξία, όγκος και μέση τιμή ελληνικών εξαγωγών φέτας (2023/22)

2023			2022			Μεταβολή 2023/22		
Αξία (1.000 €)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (€/κιλό)	Αξία (1.000 €)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (€/κιλό)	Αξίας (%)	Όγκου (%)	Μ. τιμής (%)
735.250	87.424	8,41	605.516	86.581	6,99	21,4	1,0	20,3

Πηγή: Eurostat, exports of feta cheese, 15/2/2024), HS code: 04069032

από κατσίκιο γάλα. Οι περιπτώσεις αυτές αναδεικνύουν τη δυναμική που μπορεί να αποκτήσει το αίγειο γάλα στην Ελλάδα, όπου ένα μικρό μέρος της παραγωγής του προϊόντος παραδίδεται στη μεταποίηση (46% το 2022), έναντι της πολύ μεγαλύτερης αναλογίας στο πρόβειο γάλα (75%).

Οι εγχώριες τιμές παραγωγού στο αιγοπρόβειο γάλα παρουσίασαν σημαντική αύξηση το 2023 σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος (+24% στο πρόβειο γάλα και +26% στο αίγειο). Ωστόσο, στο διάστημα της τριετίας 2021-2023 καταγράφεται μείωση στον αριθμό των παραγωγών (-1,8% στο πρόβειο γάλα και -3,5% στο αίγειο). Η μείωση αυτή, συνδέεται κυρίως με την αδυναμία αντιμετώπισης του υψηλού κόστους παραγωγής, κυρίως εξαιτίας του μεγάλου κόστους των ζωοτροφών. Σύμφωνα με τις τελευταίες διαθέσιμες εκτιμήσεις (στοιχεία Eurostat, 21/12/2023), η δαπάνη των ζωοτροφών στην Ελλάδα, σε σταθερές τιμές (2.877 εκατ. ευρώ το 2023), εξακολουθεί να αποτελεί την κυριότερη συνιστώσα εισροών, καλύπτοντας το 95% της αξίας της

εγχώριας ζωικής παραγωγής (3.030 εκατ. ευρώ). Επισημαίνεται ότι αυτό το εξαιρετικά υψηλό ποσοστό απέχει σημαντικά από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (57% στην ΕΕ-27), παραμένει μεγαλύτερο μεταξύ όλων των κρατών μελών της Ένωσης και εξακολουθεί να αποτελεί την κρισιμότερη ίσως πρόκληση που αντιμετωπίζει η κτηνοτροφία της χώρας επί σειρά ετών.

Σημειώνεται επίσης, ότι οι παραγωγοί αποθαρρύνθηκαν από τη μείωση της μέσης μηνιαίας τιμής παραγωγού στο διάστημα του τελευταίου τετράμηνου του 2023 σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους. Όπως προκύπτει από πρόσφατες εκτιμήσεις (στοιχεία ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, 16/2/2024), η μέση μηνιαία τιμή παραγωγού στο πρόβειο γάλα, από 1,584 ευρώ/κιλό τον Σεπτέμβριο του 2023, περιορίστηκε τον Δεκέμβριο σε 1,481 ευρώ/κιλό (-6,5%), παραμένοντας χαμηλότερη από την αντίστοιχη του 2022 (1,539 ευρώ/κιλό), ενώ ανάλογη εξέλιξη καταγράφηκε και στις τιμές του αίγειου γάλακτος.

Πέραν όμως της αρνητικής αυτής εξέλιξης, η εγχώρια μέση τιμή παραγωγού στο αιγοπρόβειο γάλα εξακολουθεί να υπολείπεται σημαντικά εκείνης άλλων χωρών. Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί η Ισπανία, στην οποία η μέση τιμή παραγωγού στο πρόβειο γάλα παρουσίασε μεγάλη άνοδο το 2023 (+36%), ανερχόμενη τον Νοέμβριο του 2023 σε 1,891 ευρώ/λίτρο, τιμή σημαντικά μεγαλύτερη (+20%) της αντίστοιχης στην Ελλάδα (1,521 €/κιλό)¹.

Ανάλογη απόκλιση καταγράφεται και στο αίγειο γάλα, μια και η μέση τιμή παραγωγού στην Ισπανία ανήλθε τον Νοέμβριο του 2023 σε 1,213€/λίτρο, έναντι της πολύ χαμηλότερης στην Ελλάδα (0,971 €/κιλό). Υψηλότερη εξάλλου ήταν η μέση τιμή παραγωγού αίγειου γάλακτος στη Γαλλία, η οποία τον Δεκέμβριο του 2023

ανήλθε σε 1,067 ευρώ/λίτρο, παρουσιάζοντας αύξηση σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους (+3%), σε αντίθεση με τη μείωσή της στην Ελλάδα (-2%).

Φυσικά, η διάρθρωση των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, αλλά και οι συνθήκες συλλογής και αξιοποίησης του αιγοπρόβειου γάλακτος διαφέρουν μεταξύ των χωρών της ΕΕ. Εντούτοις, οι αναφερόμενες αποκλίσεις δείχνουν ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης των τιμών παραγωγού στην Ελλάδα. Θετικές άλλωστε ήταν οι μεταβολές των εξαγωγικών επιδόσεων της χώρας στη φέτα, που καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος (90%) των παραγόμενων ΠΟΠ τυροκομικών προϊόντων. Όπως προκύπτει από πρόσφατες εκτιμήσεις (στοιχεία Eurostat, 15/2/2024), η αξία εξαγωγών του προϊόντος ανήλθε το 2023 σε 735,2 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας σημαντική άνοδο ως προς το προηγούμενο έτος (+21%) και με αύξηση της μέσης τιμής εξαγωγής, που ανήλθε σε 8,41 ευρώ/κιλό (+20%).

Σημειώνεται ωστόσο η οριακή μεταβολή ως προς τον όγκο (+1%), εξέλιξη, η οποία, πέραν αυτών που επισημάνθηκαν προηγούμενα, συναρτάται με τις απώλειες στο ζωικό κεφάλαιο και τις καταστροφές στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις από τις πλημμύρες στη Θεσσαλία. Σε απόγνωση εξάλλου βρίσκονται σήμερα οι κτηνοτρόφοι στη Θεσσαλία, οι οποίοι, εκτός της καταστροφής 2.000 κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων από τις πλημμύρες αντιμετωπίζουν και μείωση των τιμών στο αιγοπρόβειο γάλα.

¹ Με βάση το ειδικό βάρος του πρόβειου γάλακτος σε θερμοκρασία 15°C (1.035 g/cm³), η τιμή της Ισπανίας εκφραζόμενη σε €/κιλό (1,891:1,035=1,827) υπολογίζεται 20% μεγαλύτερη της αντίστοιχης εγχώριας τιμής.

Παραγωγικά στοιχεία αιγοπρόβειου γάλακτος στην Ελλάδα (2021-2023)

	2023	2022	2021	Μεταβολή (%)	
				2023/22	2022/21
Πρόβειο γάλα					
-Παραγωγοί (πλήθος)	39.948	40.518	40.669	-1,4	-0,4
-Παραδόσεις (τόνοι)	729.274	716.922	710.415	1,7	0,9
-Μέση τιμή παραγωγού (€/κιλό)	1,5536	1,2511	0,9625	24,2	30,0
Αίγειο γάλα					
-Παραγωγοί (πλήθος)	12.951	13.062	13.416	-0,8	-2,6
-Παραδόσεις (τόνοι)	159.841	160.262	164.342	-0,3	-2,5
-Μέση τιμή παραγωγού (€/κιλό)	0,9728	0,7710	0,5987	26,2	28,8
Σύνολο παραδόσεων (τόνοι)	889.115	877.184	874.757	1,4	0,3

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, 16/2/2024